

[Door de Bijbel: Uitzending 793: Jesaja 38:1 t/m 39:8]

Jesaja 38 gaat over de ziekte, het gebed en de genezing van koning Hizkia. Het is goed in gedachten te houden, dat, terwijl Hizkia door het gevaar van het Assyrische leger omringd werd, hij door een “zweer” werd geplaagd. Zijn redding van de dood moet zijn voorafgegaan aan de vernietiging van het Assyrische leger. Het gebeurde terwijl de belegering voortging en het antwoord op het gebed moet zijn hart hebben bemoedigd met betrekking tot Jesaja’s voorspelling van de komende redding van Jeruzalem. Hizkia regeerde negenentwintig jaar. Hij regeerde vijftien jaar na deze gebeurtenis, dus was zijn ziekte in het veertiende jaar van zijn regering, en ons wordt verteld dat Sanherib tegen Jeruzalem optrok in het veertiende jaar van Hizkia’s regering (zie Jes. 36:1). Dit alles gebeurde in hetzelfde jaar, de ziekte van Hizkia en de belegering van Jeruzalem door de Assyriërs.

Jesaja 38 vers 1: ***‘In die dagen werd Hizkia ziek, tot stervens toe. Toen kwam de profeet Jesaja, de zoon van Amoz, bij hem en zei tegen hem: Zo zegt de HEERE: Regel de zaken van uw huis, want u zult sterven en niet leven.’*** Hizkia was dodelijk ziek. Hij had problemen met een zweer die op het punt stond hem te doden. Bovendien had hij problemen met de Assyriërs. Er zijn er die geloven dat Hizkia’s zweer kanker of melaatsheid of iets dergelijks was. Wat het ook was, het was een terminale ziekte, en zijn tijd om te sterven was gekomen. Namens de HEERE geeft de profeet Jesaja koning Hizkia de opdracht om zijn testament te maken. Daarin moest de koning ook maatregelen treffen voor de troonopvolging. Dat was te meer nodig, omdat Manasse nog niet was geboren (2Kon.21:1).

Jesaja 38 verzen 2 en 3: ***‘Daarop keerde Hizkia zijn gezicht om naar de muur en bad tot de HEERE en zei: Och HEERE, bedenk toch dat ik in trouw en met een volkomen hart voor Uw aangezicht gewandeld heb en gedaan heb wat goed is in Uw ogen. En Hizkia hilde erg.’*** De reactie van Hizkia is een uiting van grote verslagenheid. Het was voor een Israëliet heel erg om op de leeftijd van 40 jaar te moeten sterven, zo iets werd gezien als blijk van goddelijke ongenade.

De woorden uit het gebed van Hizkia kunnen bij ons vreemd overkomen. Maar we moeten er bij bedenken dat het handelen naar Gods verbond en woorden in het OT verbonden zijn met de belofte van een lang leven. Wat Hizkia overkomt raakt hem niet zozeer als koning maar als mens. De aankondiging van zijn aanstaande overlijden doet hem huilen.

In 2 Kon.18 vers 5 lezen we over Hizkia dat hij een sterker vertrouwen had in de HEERE, de God van Israël, dan menig koning voor of na hem. Was hij nu bij de HEERE in ongenade gevallen?

Jesaja 38 verzen 4 en 5: ***‘Toen kwam het woord van de HEERE tot Jesaja: Ga tegen Hizkia zeggen: Zo zegt de HEERE, de God van uw vader David: Ik heb uw gebed gehoord, Ik heb uw tranen gezien. Zie, Ik zal vijftien jaar aan uw levensdagen toevoegen,’*** Het antwoord op het gebed van Hizkia kwam direct, Jesaja had het paleis nog niet eens verlaten (2 Kon.20:4). De HEERE hoorde en beantwoordde het gebed van Hizkia en verlengde zijn leven met 15 jaar. Dat deed de HEERE ter wille van Zijn belofte aan David.

Jesaja 38 verzen 6 t/m 8: ***‘en Ik zal u uit de hand van de koning van Assyrië redden, evenals deze stad; Ik zal deze stad beschermen. En dit zal voor u het teken zijn van de HEERE, dat de HEERE dit woord dat Hij gesproken heeft, doen zal: Zie, Ik laat op de schaalverdeling van Achaz' zonnewijzer de schaduw, die door de zon is gedaald, tien treden teruggaan. En de zon ging de tien treden terug die ze op de schaalverdeling was gedaald.’*** O.a. uit deze woorden blijkt dat deze geschiedenis plaats vond vóór hetgeen in Jesaja 36 wordt beschreven. Jesaja ziet de bedreiging door Sanherib al in de toekomst aankomen, maar belooft al bij voorbaat de bescherming van de HEERE. Hizkia mag 15 jaar langer leven.

Jesaja 38 vers 9: ***‘Dit is het geschrift van Hizkia, de koning van Juda, toen hij ziek geweest en van zijn ziekte genezen was:’*** Het geschrift dat volgt op de genezing van Hizkia ontbreekt in de parallelle geschiedenis in Koningen. Aan het eind wordt verlossing vermeld, maar in alles wordt toch vooral de sterfelijkheid van Hizkia benadrukt. Hij staat daarmee als het ware model voor het volk Juda, dat hoewel gered, uitgesproken kwetsbaar en sterfelijk is. Het

lijkt er ook op dat de periode van verlenging van zijn leven model staat voor Juda: er is uitstel, maar eens komt het oordeel.

Jesaja 38 verzen 10 t/m 14: ***‘Zelf zei ik: Op de helft van mijn dagen moet ik heengaan; in de poorten van het graf word ik beroofd van de rest van mijn jaren. Ik zei: Ik zal de HEERE, de HEERE, niet zien in het land van de levenden; ik zal de mensen niet meer aanschouwen onder de inwoners van de wereld. Mijn levenstijd is opgebroken, van mij weggerukt, als een tent van een herder; ik heb mijn leven opgerold, zoals een wever doet, Hij snijdt mij af van het weefgetouw. Voordat de dag tot nacht wordt, zult U aan mij een einde gemaakt hebben. Ik stelde het me voor, tot de morgen toe: als een leeuw, zo zal Hij al mijn beenderen breken. Voordat de dag tot nacht wordt, zult U aan mij een einde gemaakt hebben. Als een zwaluw of kraanvogel, zo piepte ik, ik kirde als een duif. Mijn ogen waren smekend opgeslagen naar omhoog: Heere, ik word neergedrukt; wees U mijn Borg!’*** Hizkia, een koning die in vele opzichten op David lijkt, schrijft een lied zoals zijn voorvader dat deed. Het zou daarom ook een psalm van Hizkia genoemd kunnen worden. De aanleiding van het lied wordt gevormd door zijn ziekte en genezing. Het lied heeft daarmee ook iets van een terugblik. Hizkia begint met het vermelden van zijn naderende sterven. Een ziekte brengt hem aan de poorten van het dodenrijk, een verzadigd leven is al niet meer mogelijk. Hij had gerekend nog jaren te kunnen leven, maar dat perspectief wordt hem ontnomen. Geen mens heeft zijn leven in eigen hand, zelfs deze vrome koning van Juda niet (vs.10). De gedachten van Hizkia gaan verder: hij zal de HEERE en zijn medemensen niet meer zien. Het verwijst waarschijnlijk naar een bezoek aan de tempel (Ps.27:4). In de aanbidding verheugt een mens zich in de HEERE, zijn God. Voor Hizkia is dat niet meer mogelijk. Het leven wordt hem ontnomen. Die gebeurtenis is te vergelijken met de tent van een herder en het doek van een wever. Beide beelden roepen iets tijdelijks op. Als het gras is kaalgevreten door de kudde, trekt de herder verder. En als het doek van de wever, na dagen werk, groot genoeg is, snijdt hij de draden los en haalt het doek weg. Zo is het ook met het leven, het lijkt blijvend, maar ziekte en dood maken in korte tijd een einde aan die illusie.

Van de ene op de andere dag maakt de HEERE ineens een einde aan zijn leven. In de nacht heeft Hizkia geworsteld om rust te vinden. Er was een strijd met God, die Hem heeft aangevallen als een leeuw. De koning gaat gebukt onder zijn ziekte, hij piept en kirt. Het is niet duidelijk of dit het gevolg van de pijn is, of dat zijn stem is aangetast. Het lijkt erop dat hij niet meer in staat is om op de gebruikelijke wijze te bidden, maar niet meer dan enkele klanken en woorden kan uiten. In het besef dat de HEERE verantwoordelijk is voor zijn ziekte, keert hij zich tot God. Er is namelijk niemand anders die kan of wil reddend. Verlangend kijkt Hizkia uit naar Gods ingrijpen. In grote nood schreeuwt hij het uit.

Jesaja 38 verzen 15 t/m 20: ***'Wat zal ik spreken? Zoals Hij mij heeft gezegd, heeft Hij het gedaan. Nu mag ik al mijn jaren gerust verdergaan, de bitterheid van mijn ziel te boven gekomen. Heere, bij deze dingen leeft men, en in al deze dingen is het leven van mijn geest. Want U hebt mij gezond gemaakt en mij genezen. Zie, tot vrede is de bitterheid voor mij bitter geweest, want U hebt mijn ziel lieflijk omhelsd, van het graf van de ontbinding vandaan gehaald. Want U hebt al mijn zonden achter Uw rug geworpen. Immers, het graf zal U niet loven, de dood U niet prijzen; wie in de kuil neerdalen, zullen op Uw waarheid niet hopen. De levende, de levende, die zal U loven, zoals ik vandaag. De vader zal zijn kinderen met Uw waarheid bekendmaken. De HEERE was er om mij te verlossen. Daarom zullen wij mijn snarenspeel doen klinken, al de dagen van ons leven, in het huis van de HEERE.'*** Hier lezen we dat het gebed van Hizkia wordt verhoord. Hizkia is sprakeloos, woorden schieten tekort. Hij is vol dankbaarheid vanwege de gebeurtenissen. De HEERE heeft gesproken en gehandeld. Tegen alle verwachtingen in is Hizkia genezen en heeft hij weer perspectief. Vanuit de dood is de lof aan de HEERE niet meer mogelijk. Zij die in het dodenrijk zijn, kunnen niet aanbidden (Ps.115:17-18). Maar Hizkia is van de dood gered.

Hij voegt toe dat de kennis van Gods trouw van vader op kinderen overgedragen wordt (vs.19). In deze woorden kan ook een gebed om een zoon schuil-

gaan. In ieder geval was Hizkia's opvolger, Manasse, nog niet geboren (2Kon.21:1).

Jesaja 38 verzen 21 en 22: ***'Jesaja had namelijk gezegd: Laat men een klomp vijgen nemen en die als een pleister op de zweer leggen; dan zal hij genezen. En Hizkia had gezegd: Wat is het teken dat ik naar het huis van de HEERE zal opgaan?'*** De vijgen kunnen bijgedragen hebben aan de genezing, maar het verband maakt duidelijk dat het God is die ingrijpt. Het Hebreeuwse grondwoord voor 'zweer' kan ook 'buil' of 'abces' betekenen. Het woord is vermoedelijk afgeleid van een werkwoord dat 'heet zijn' betekent. Een vijgenkoek, gemaakt van samengeperste vijgen, kan als kompres gebruikt zijn. Plinius (een Romein en keizerlijke procurator in verschillende gebieden) vermeldt in één van zijn werken vijgen als medicijn. In Ugarit werd (bij een voor ons niet duidelijke ziekte van paarden) een mengsel van vijgen, rozijnen en meel van grutten verpulverd en in de neusgaten gedaan. Het is ook bekend dat gekonfijte vijgen vroeger gebruikt werden om zweren en etterende wonden te behandelen. Geconcentreerde suikeroplossingen, zoals bij deze vijgen, zijn sterk hygroscopisch. Dat wil zeggen dat ze de neiging hebben om vocht aan te trekken. Als deze op een wond of zweer worden gelegd, wordt op een natuurlijke manier wondvocht, etter en bacteriën opgezogen. Ziek makende microben sneuvelen door de hoge suikerconcentraties. Een wond wordt daardoor proper en in zekere mate steriel, zodat genezing kan optreden. Builen of zweren zijn in het algemeen niet dodelijk, maar toch zou Hizkia van deze zweer sterven. Want als een vijgenkoek als natuurgeneesmiddel zou geholpen hebben, is het vreemd dat Jesaja nu pas opdracht geeft en niet bij zijn eerste bezoek. We mogen dan ook aannemen dat dit beperkte middel een buitengewone uitwerking heeft door ingrijpen van de Heere. Trouwens, menselijke medicijnen en goddelijke genezing sluiten elkaar niet uit. De Heere gebruikte zowel natuurlijke alsook bovennatuurlijke middelen om Hizkia te genezen. Ook voor ons goed om daar notie van te nemen.

Jesaja 39 verzen 1 en 2: ***'In die tijd stuurde Merodach-Baladan, de zoon van Baladan, de koning van Babel, gezanten met brieven en een geschenk naar Hizkia, want hij had gehoord dat hij ziek geweest en her-***

steld was. Hizkia verblijdde zich over hun komst. Hij liet hun zijn schat-huis zien: het zilver, het goud, de specerijen, de kostbare olie, heel zijn wapenhuys en alles wat in zijn schatkamers te vinden was. Er was niets in zijn huis en in heel zijn koninkrijk wat Hizkia hun niet liet zien.' Hizkia ontvangt een gezantschap uit Babel, dat hem komt gelukwensen met zijn herstel, tenminste zo wordt het doel van hun reis voorgesteld. In feite moest het gezantschap proberen koning Hizkia te winnen voor een bondgenootschap tegen Assyrië. Dat schijnt goed te lukken, want Hizkia laat het gezantschap al zijn schatten zien. Hizkia voelde zich vereerd door de aandacht uit Babel en mogelijk voelde hij ook wel iets voor een bondgenootschap tegen Assyrië.

Jesaja 39 verzen 3 t/m 7: **'Toen kwam de profeet Jesaja bij koning Hizkia. Hij zei tegen hem: Wat hebben die mannen gezegd en waarvandaan zijn zij naar u toe gekomen? Hizkia zei: Zij zijn uit een ver land naar mij toe gekomen, uit Babel. Hij zei: Wat hebben zij in uw huis gezien? Hizkia zei: Zij hebben alles gezien wat er in mijn huis is. Er is niets in mijn schatkamers wat ik hun niet heb laten zien. Toen zei Jesaja tegen Hizkia: Hoor het woord van de HEERE van de legermachten. Zie, er komen dagen dat alles wat er in uw huis is en wat uw vaderen tot op deze dag hebben opgeslagen, naar Babel zal worden weggevoerd. Er zal niets overblijven, zegt de HEERE. Bovendien zullen zij een aantal van uw zonen meeneemen, die uit u zullen voortkomen, die u verwekken zult; zij zullen hovelingen worden in het paleis van de koning van Babel.'** Hizkia had dwaas gehandeld. Hij had nooit zijn schatten aan de Babyloniërs moeten laten zien. De profetie van Jesaja is letterlijk in vervulling gegaan (2 Kon.24-25; Dan.1). Hizkia's eigen zoon Manasse is weggevoerd naar Babel en moest er dienst doen in het paleis van de koning van Babel. Later zou een nazaat van Hizkia ook naar Babel weggevoerd worden. Een grotere schande was voor een koningszoon van Juda niet denkbaar dan dat hij bij de overwinnaar dienst moest doen als hoveling.

Jesaja 39 vers 8: **'Hizkia zei tegen Jesaja: Het woord van de HEERE dat u gesproken hebt, is goed. Hij zei ook: Maar laat er in mijn dagen duurzame vrede zijn!'** Het antwoord van Hizkia is geen antwoord om trots op te zijn.

In feite dacht hij: Ik ben blij dat deze profetie niet in mijn tijd in vervulling gaat. Een egoïstische gedachte, waarbij niet is gedacht aan volgende generaties. Hizkia was één van Juda's meest gelovige koningen maar zijn einde is, net als bij de andere koningen van Juda, negatiever dan het begin. Hij kon blijkbaar beter omgaan met tegenslag dan met voorspoed. Hij kon beter omgaan met ziekte dan met gezondheid. Ziekte en benauwdheid dreven hem naar de Heere. Zijn gezondheid en voorspoed leidden ertoe dat hij de Heere vergat. Is dat niet hetzelfde in onze dagen? Wat brengt ons dichter bij de Heere? Tegenslag of zegen? Laten we daar maar eens over nadenken.

Zijn verhaal mag voor ons een waarschuwing en een aansporing zijn om de HEERE niet los te laten, maar Hem oprecht te blijven dienen. Daarbij weten wij, dat wij niet Hem vasthouden, maar Hij ons.

Bij de productie van het programma 'Door de Bijbel' is dankbaar gebruik gemaakt van de StudieBijbel van het Centrum voor Bijbelonderzoek. De StudieBijbel Online werd gebruikt voor research en wordt ook met toestemming regelmatig geciteerd. Meer informatie vindt u op www.studiebijbel.nl. Wij raden een abonnement op de StudieBijbel app aan, als u nog dieper op de Bijbel wilt ingaan.

Tenzij anders vermeld, komen De Bijbelpassages, gebruikt bij de productie van het programma 'Door de Bijbel', met toestemming van uitgeverij Jongbloed, uit de Herziene Statenvertaling. Meer informatie: www.herzienestatenvertaling.nl